

Luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelevan hankkeen ohjausryhmä

Aika: keskiviikko 15.8.2018, klo 10.00-12.00

Paikka: ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, kokoustila Pankkisali

Osallistujat:	Sini Wallenius	maa- ja metsätalousministeriö
	Jussi Laanikari	maa- ja metsätalousministeriö
	Armi Liinamaa	valtionvarainministeriö
	Mika Pirinen	Pohjois-Karjalan ELY-keskus, skype
	Minna Mättö	Kuntaliitto
	Markku Mikkola-Roos	Suomen ympäristökeskus
	Anna-Rosa Asikainen	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
	Johanna Nyman	Svenska lantbruksproducenternas centralförbund
	Teemu Simenius	Suomen metsästäjäliitto
	Anne Ollila	Paliskuntain yhdistys
	Pasi Kallio	Suomen luonnonsuojeluliitto
	Bernt Nordman	Natur och Miljö
	Teemu Lehtiniemi	Bird Life
	Raija-Leena Ojanen	WWF Suomi
	Irja Skytén-Suominen	Suomen Kalankasvattajaliitto
	Ari Niiranen, pj	ympäristöministeriö
	Mikko Kuusinen	ympäristöministeriö
	Tarja Haaranen	ympäristöministeriö
	Hanne Lohilahti, siht.	ympäristöministeriö
	Johanna Korpi, siht.	ympäristöministeriö

Asiantuntija: Harri Kontkanen Pohjois-Karjalan ELY-keskus, skype

1. Kokouksen avaus
Ari Niiranen avasi kokouksen. Mika Pirinen ja Harri Kontkanen esittäytyivät. Puheenjohtaja kertoi, että kalatalousvahinkojen ennaltaehkäisystä ei saatu alustajaa kokoukseen, minkä takia asian käsittely siirretään myöhemmäksi syksyyn.
2. Asialistan hyväksyminen
Hyväksyttiin asialista.
3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen
Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.
4. Rauhoitettujen lintujen maataloudelle aiheuttamien vahinkojen vähentäminen, Teemu Lehtiniemi, BirdLife

Teemu Lehtiniemi esitteli vahinkojen vähentämiskeinojen taustaksi tietoja maatalousympäristössä esiintyvistä linnuista, lintujen ravinnonkäytöstä, kannan kehittämisestä ja vahinkojen lisääntymisen syistä. Rauhoitetuista lajeista eniten vahinkoja viljelysmaille aiheuttavat laulujoutsen, kurki, valkoposkihanhi, (tundrahanhi).

Ilmastonmuutos tulee lisäämään vahinkoja erityisesti kevätesiintymisen osalta, minkä takia ongelman hallintaan tulisi panostaa jatkossa nykyistä enemmän.

Teemu Lehtiniemen mukaan lintuvahinkojen yhtenä tärkeimpänä hallintakeinona tulevaisuudessa olisi riittävän laajat lintupellot. Lintupellot toimivat alueina, joille linnut voivat siirtyä ruokailemaan rauhassa pois niiltä pelloilta, joilta ne pelottimien ym. häirinnän avulla halutaan pois. Jotta lintupeltojen tukimuoto saataisiin houkuttelevaksi, tarvitaan joustavat sopimusehdot ja kannustava tukitaso. Lintupeltojen ohella tarvitaan myös viljelytapojen sopeuttamista, jota ovat myöhäinen kyntö, syysviljan keskittäminen tai siitä luopuminen pahimmilla ongelma-alueilla. Aktiivisia vahinkojen vähentämiskeinoja ovat erilaiset näköesteet ja pelottimien käyttö (alueellisia lupia).

Vahinkojen vähentämisen tulisi perustua tietoon ja tutkimukseen eläinten käyttäytymisestä sekä ajallisesta ja alueellisesta levinneisyydestä. Sekä viljelijät että viranomaiset ja muut toimijat tarvitsevat enemmän tietoa keinoista, joilla lintuja voi ja saa häiritä sekä viljelyn sopeuttamiskeinoista, joilla vahinkoja voidaan vähentää.

Keskustelussa todettiin ensinnäkin, että rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisy liittyy kiinteästi käynnissä olevaan hankkeeseen ja ohjausryhmän työhön korvauksedellytysten kautta. Tässä hankkeessa ei kuitenkaan voida käsitellä ennaltaehkäisykeinoja kovin konkreettisesti, vaan niitä tulisi kehittää omana hankekokonaisuutenaan.

Todettiin, että vahingoista tulisi lähtökohtaisesti maksaa korvauksia vasta viimekädessä tilanteessa, jossa muut vahinkojen kohtuulliset hallintakeinot eivät ole riittäviä. Ennaltaehkäisyä ei kuitenkaan nähty ehdottomana avustuksen saannin edellytyksenä, koska jotkut vahingot saattavat olla myös ennalta arvaamattomia.

Keskustelussa kannatettiin riistavahinkolain 7 §:n kaltaista avustusta vahinkojen ennaltaehkäisemiseen. Riistavahinkolain mukainen avustus maksetaan samalta momentilta kuin vahinkoavustukset kuitenkin niin, että ennaltaehkäisyyn on varattu vuosittain vakiomäärä (puoli miljoonaa euroa). Saman tyyppisen menettelyn katsottiin soveltuvan myös luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyn avustamiseen. Suojeltavan kohteen ja vahinkojen ennaltaehkäisykeinojen olisi myös oltava oikeassa suhteessa niin, että ennaltaehkäisy on kustannustehokasta.

5. Kokemuksia lintujen maatalousvahinkojen ennaltaehkäisystä ja vähentämisestä, Harri Kontkanen, Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Harri Kontkanen kertoi kokemuksistaan erityisesti hanhien ja kurkien aiheuttamien maatalousvahinkojen ennaltaehkäisystä ja vähentämisestä keväällä 2018 Pohjois-Karjalassa.

Toiminta vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi käsitti tiedottamista maanviljelijöille hanhien saapumisesta sekä karkottimien käyttöä ja niiden testaamista. Käytettyjä karkottimia olivat foliopallot, leijapallo, kumipallo, haukkaleija, aita, jättipallo ja "Scary man". Alustavien tulosten mukaan osa menetelmistä toimi positiivisesti joillakin peltolohkoilla erityisesti kauden alussa, mutta haasteellisimmilla kohteilla ja hanhimäärän ollessa huipussaan mikään karkotusmenetelmä ei enää tehonnut.

Karkotusmenetelmien tehon ja toimivuuden testaamista jatketaan syksyllä 2018, jolloin testataan valkoposkihanhien varoitusäänen ja petolintujen äänien käyttämistä pelokkeena hanhille.

6. Tiedoteluonnos hankkeen etenemisestä

Ohjausryhmä tutustui tiedoteluonnokseen ja päätti, että tiedottaminen hankkeen etenemisestä tapahtuu siinä yhteydessä, kun tiedotetaan viime vuoden vahingoista maksetuista avustuksista. Tiedote julkaistaan Parikkalan tutustumiskäynnin yhteydessä ja myös ruotsiksi.

7. Tutustumiskäynnin ohjelmaluonnos

Hanne Lohilahti esitteli torstaina 27.9.2018 Parikkalaan järjestettävän tutustumiskäynnin ohjelmaluonnosta.

Sovittiin, että tiedotusvälineet kutsutaan ja niille tarjotaan mahdollisuus osallistua tutustumiskäynnin ohjelmaan. Ohjausryhmän kokous pidetään kuitenkin vain ohjausryhmän kesken

8. Muut asiat

Porotalousvahingoista pyydetään alustus joulukuun kokoukseen ja kalatalousvahingoista johonkin syksyn kokoukseen.

9. Seuraava kokous

- torstaina 27.9.2018, Parikkala
- aiheena vahinkojen ilmoittaminen, tunnistaminen ja arvioiminen

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.45.